

Checklist Welbevinden op School – Stand van Zaken (VO versie – versie voor scholen met nieuwkomers)

Inleiding

Wilt u meer aandacht voor het thema Welbevinden binnen uw school? Dan is het is goed om de beginsituatie met betrekking tot dit onderwerp in kaart te brengen. Wat gaat er goed op uw school? Wat verdient meer aandacht? En wat heeft prioriteit? Met behulp van deze checklist¹ kunt u zicht krijgen op de situatie bij u op school. We raden u aan de checklist zo eerlijk mogelijk in te vullen, ook al kan dat soms wat confronterend voelen. Als u merkt dat u naar aanleiding van de vragenlijst behoefte heeft aan ondersteuning bij de invulling van het thema welbevinden op uw school, neem dan contact op met de gezonde school adviseur (GSA) bij u in de buurt (zie: <https://www.gezondeschool.nl/advies-en-ondersteuning>). De adviseur kan deze vragenlijst met u doornemen en u adviseren over eventuele vervolgstappen. De GSA zal uiterst zorgvuldig omgaan met de vertrouwelijke gegevens. Voor meer informatie over werken aan welbevinden op scholen met nieuwkomers zie ook de infosheet <https://www.pharos.nl/infosheets/hoe-werk-je-op-scholen-met-vluchtelingen-en-andere-nieuwkomers-aan-welbevinden/>

Welbevinden

Onder welbevinden verstaan we: optimisme, zelfvertrouwen, geluk, vitaliteit, gevoel van betekenis hebben, eigenwaarde, ervaren van ondersteuning uit de omgeving en het goed weten om te gaan met de eigen emoties). Wanneer we spreken over “welbevinden” dan spreken we niet alleen over het emotionele aspect van je “gelukkig en tevreden voelen” maar ook over de factoren die eraan bijdragen dat mensen zich goed voelen. Deze factoren zijn onder te brengen in meerdere gebieden: mentaal, emotioneel, gedragsmatig en sociaal. Ofwel: “Welke vaardigheden, eigenschappen en strategieën kunnen mensen inzetten op deze gebieden om hun welbevinden te vergroten of op peil te houden, in voor- en tegenspoed?”.

Veel gebruikte termen zoals sociaal-emotionele ontwikkeling, psychisch welbevinden, psychische of mentale gezondheid etc. vallen allen onder “welbevinden”. In deze vragenlijst zullen we steeds verwijzen naar “welbevinden”.

Sinds 2015 zijn scholen verplicht een aantal zaken op orde te hebben wat betreft de **sociale veiligheid**. Sociale veiligheid en de thema's die daarbinnen vallen hebben raakvlakken met welbevinden. Ook thema's en activiteiten binnen **burgerschap** hebben raakvlakken met welbevinden.

¹ Deze checklist is ontwikkeld in samenwerking met Rinka van Zundert (www.leerenveerkracht.nl) en Marieke te Plate (GGD Gelderland-Zuid). De versie voor scholen met nieuwkomers is in juli 2021 ontwikkeld in samenwerking met Hanneke Visser (Kinder- en Jeugdpsycholoog NIP / schoolpsycholoog).

Beleid van de school

1a. Veel scholen vinden aandacht voor welbevinden van leerlingen en leerkrachten belangrijk. Maar niet elke school heeft een visie op het gebied van welbevinden. Heeft uw school een visie op welbevinden?

- Ja
- Nee
- Weet niet
- Anders namelijk:

b. Wat is deze visie?

Antwoord:

c. Wanneer is deze visie opgesteld en voor het laatst geactualiseerd?
(Vul hier het jaartal in en waar mogelijk de maand.)

Opgesteld:

Geactualiseerd:

d. Met wie is deze visie opgesteld?

Antwoord:

e. Moet de visie herzien worden?

- Ja
- Nee
- Weet niet
- Anders namelijk:

f. Waar en hoe is de visie vastgelegd?

Antwoord:

g. Hebben jullie doelstellingen geformuleerd op het gebied van welbevinden? Zo ja, welke zijn dat?

- Ja, namelijk:
- Nee

h. Hoe maken jullie de vertaalslag van de woorden op papier naar de praktijk?

Antwoord:

- i. In welke mate trek je die visie door in organisatie-specifieke aspecten?**
(bijv. het vergaderen, onderlinge communicatie, functioneringsgesprekken, communicatie naar ouders.)

Antwoord:

- 2a. Hebben jullie welbevinden bewust tot speerpunt van beleid gemaakt?**

- Ja
 Nee
 Weet niet
 Anders namelijk:

- b. Waar blijkt dat uit?**

Antwoord:

- c. (Indien "ja" bij 2a:). Bestaat daarvoor voldoende draagvlak in alle geledingen (directie, team, leerlingen en ouders) van de school?**

- Ja
 Nee
 Weet niet
 Anders namelijk:

- d. Wie coördineert het onderwerp welbevinden bij jullie op school?**

Antwoord:

3a. Hebben jullie op school een whole-school approach ("heleschoolbenadering") gericht op welbevinden geïmplementeerd? (Een heleschoolbenadering welbevinden is een combinatie van training, signalering en beleid ter bevordering van het welbevinden van iedereen op school. Hierbij wordt gewerkt vanuit een holistisch model van welbevinden waarbij teamleden en leerlingen getraind worden op mentaal, emotioneel, gedragsmatig en sociaal vlak. Alle aspecten van de onderwijssetting worden betrokken: management, pedagogisch klimaat, interne communicatie, relatie met ouders, ethos en de fysieke omgeving).

- Ja
 Nee
 Weet niet
 Anders namelijk:

3b. Waar blijkt dit uit? Hoe geeft u dit vorm?

Antwoord:

3c. Lukt het daarmee voldoende om de geformuleerde doelstellingen te bereiken? Zo nee, waarom niet?

- Ja
 Nee, omdat:

4. In welke mate wordt de visie op welbevinden door alle teamleden ook daadwerkelijk uitgedragen en nageleefd? Kruis aan op de schaal van 'helemaal niet' tot 'heel sterk'.

Helemaal niet Heel sterk

5. Hoe goed is over het algemeen het pedagogisch klimaat bij u op school?

(Uitgaande van de volgende definitie van pedagogisch klimaat: "School is een veilige plek met duidelijke regels, goede interactie tussen leerkrachten en kinderen en een positieve omgang tussen kinderen onderling.")

Helemaal niet goed Heel goed

Welbevinden van het team

6a. In welke mate heeft uw school voldoende aandacht voor het welbevinden van de leerkrachten en ondersteunend personeel? (Denk hierbij bijvoorbeeld aan: mogelijkheid tot coaching, training in veerkrachtversterkende vaardigheden en strategieën).

Helemaal niet Heel veel

6b. Waar blijkt dit uit? Hoe geeft u dit vorm?

Antwoord:

7. Wat is het percentage ziekteverzuim onder uw teamleden in het afgelopen jaar (dit kan een inschatting zijn)?

Percentage: %

8a. Op een schaal van 1-10, hoe schat u de veiligheid binnen uw team in? (Met veiligheid wordt bedoeld het je veilig voelen om bijvoorbeeld feedback aan elkaar te geven, om je uit te spreken, jezelf te zijn en je kwetsbaar op te stellen).

Helemaal niet veilig Heel veilig

8b. Zit er naar uw idee veel verschil in de beleving van de veiligheid binnen uw team? (ja/nee)

- Ja
- Nee
- Weet niet
- Anders namelijk:

8c. (indien ja ingevuld); welk percentage van de teamleden schat u in dat zich wél veilig voelt?

Percentage: %

Welbevinden van de leerlingen (Pijler Educatie)

9. **Vindt er educatie plaats op het gebied van welbevinden?** (Met educatie wordt bedoeld dat er binnen de lessen aandacht wordt besteed aan het thema welbevinden.)

- Ja
 Nee
 Weet niet

10. **Welke programma's gebruiken jullie op school in de verschillende leerjaren (groepen)?**
Kruis aan wat van toepassing is en in welk leerjaar.

	Klas					
Programma	1	2	3	4	5	6
Levensvaardigheden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Positive Behavior Support (PBS)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
KiVa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Prima	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Taakspel	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kanjertraining	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leefstijl	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vrienden	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rots en Water	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Happyles	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gedrag, ik doe ertoe!	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lessen in Geluk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders namelijk:	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders namelijk:	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anders namelijk:	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. **Hoe wordt het werken aan welbevinden verweven met de lesstof en dagelijkse onderwijspraktijk?** (Dus naast wat er in het kader van de bij 11 genoemde programma's gedaan wordt in de klas.)

Antwoord:

12. **Voor scholen met veel nieuwkomerskinderen, wordt er voldoende aandacht besteed aan:**

- Het verbinden van de oude en de nieuwe situatie van kinderen (bij vlucht of migratie);
- Het verbinden van de thuissetting en de schoolsetting;
- Behandelen van specifieke thema's die voor deze kinderen belangrijk zijn (afscheid nemen, rouw, trauma²);
- Visuele ondersteuning bij thema's;

² Hierbij is het niet de bedoeling dat de leraar aan de slag gaat met traumaverwerking, maar bijvoorbeeld wel aandacht heeft voor traumasensitief lesgeven.

- Ervoor zorgen dat datgene wat je gaat doen niet te talig is als kinderen zelf nog niet goed de taal spreken;
- Een duidelijke visie op meertaligheid en het inzetten van de thuistaal;
- Respect voor culturele verschillen;
- Het actief verbinden van Nederlandse en niet-Nederlandse leerlingen op school.

- Ja
- Nee
- Weet niet

13a. In welke mate worden docenten geschoold in het werken aan het welbevinden van de leerlingen?

Helemaal niet Heel veel

13b. Welke trainingen en activiteiten hebben jullie de afgelopen twee jaren hiervoor ingezet?

Antwoord:

Gerichte hulp voor leerlingen met sociaal-emotionele problemen (Signalering)

14a. In welke mate meten jullie of wat je doet aan welbevinden daadwerkelijk het gewenste effect heeft op a) de leerlingen, b) de teamleden?

- a) Helemaal niet Heel veel
- b) Helemaal niet Heel veel

14b. Hoe meet je dat? / Hoe breng je dat in kaart?

Antwoord:

14c. Wat wordt er met die informatie gedaan?

Antwoord:

15. Hoe worden leerlingen met extra behoeften voor hulp/zorg geïdentificeerd binnen de school en door wie wordt dat gedaan??

- SDQ (door:)
- Leerlingvolgsysteem (door:)
- Gesprekken met leerlingen en/of ouders (door:)
- Observaties (door:)
- Anders, namelijk: (door:)

16. Gebruikt de school protocollen voor signalering? Welke? (Kruis aan wat van toepassing is, meerdere antwoorden mogelijk. Benoem daarnaast protocollen die niet in het rijtje staan maar die wel gehanteerd worden bij "Anders, namelijk _____".)

- Pesten
- Agressief gedrag en geweld
- Seksuele intimidatie in de schoolsituatie
- Huiselijk geweld en kindermishandeling
- Discriminatie
- Spijbelen/verzuim
- Ongewenst gedrag van ouders in school of op de speelplaats
- Dood van leerlingen/medewerkers/familie van leerlingen
- Anders, namelijk:

17. Is het aantal leerlingen met extra behoeften in de afgelopen 3 jaar veranderd of niet?

- Ja, te weten: (gestegen of gedaald?)
- Nee
- Weet niet

18a. Lukt het voldoende om leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften te ondersteunen?

Lukt helemaal niet Lukt heel erg goed

18b. Heeft de school een ondersteuningsstructuur voor individuele leerlingen met extra behoeften op het gebied van welbevinden, zoals vastgelegd in het ondersteuningsplan?

- Ja
 Nee
 Weet niet

18c. Wanneer is dit ondersteuningsplan voor het laatst geactualiseerd? (Noem het jaartal en eventueel de maand).

Antwoord:

19. Wat is de extra hulp/ondersteuning die binnen school wordt geboden? (Meerdere antwoorden mogelijk).

- Faalangstraining, namelijk:
 Assertiviteitstraining, namelijk:
 Versterking zelfvertrouwen, namelijk:
 Weerbaarheidstraining, namelijk:
 Training sociale vaardigheden, namelijk:
 Training omgaan met somberheid, namelijk:
 Gedragstraining, namelijk:
 Anders, namelijk:

20. Wie biedt deze extra hulp/zorg?

- Zorgcoördinator
 De docenten
 Schoolpsycholoog of orthopedagoog
 Anders, namelijk:

21. In hoeverre zijn docenten en ondersteunend personeel capabel om ondersteuningsbehoeften bij leerlingen te signaleren?

Helemaal niet capabel Heel erg capabel

22. Op welke manier worden ouders betrokken bij de extra hulp/zorg die binnen school wordt geboden?

Antwoord:

23a. Is het aanbod van hulp/zorg/preventie door instanties in de regio voldoende bij jullie in beeld (JGZ, Jeugd GGZ, Welzijn, etc.)?

- Ja
- Nee
- Weet niet

23b. In hoeverre *mist* u aanbod in de regio?

Helemaal niet Heel veel

23c. Welk aanbod mist u?

Antwoord:

23d. Waar maakt uw school al wel gebruik van (zowel regionaal als landelijk)?

Antwoord:

24. Hoe worden ouders betrokken bij de hulp/zorg/preventie die geboden wordt door instanties buiten school?

Antwoord:

25. De voorgaande vragen gingen over de ondersteuningsstructuur voor individuele leerlingen met extra behoeften op het gebied van welbevinden binnen uw school. Bent u tevreden over deze structuur?

- Ja
- Nee

Nee? Wat zou u anders willen zien?

- Weet niet
- Anders namelijk:

26. Heeft de extra zorg aan leerlingen ook tot zichtbare resultaten geleid? (Ofwel: ziet u dat de klachten over tijd dan ook daadwerkelijk verminderen?)

- Ja
- Nee
- Weet niet

Betrokkenheid ouders/verzorgers en buurt

27a. In welke mate worden ouders betrokken bij school in het algemeen?

Helemaal niet Heel veel

27b. Op welke manieren worden ouders betrokken?

Antwoord:

27c. Lukt het om alle ouders (ook de ouders die de Nederlandse taal nog onvoldoende machtig zijn) te betrekken?

Antwoord:

28a. In hoeverre worden ouders betrokken bij het welbevinden van de leerlingen?

Helemaal niet Heel veel

28b. Op welke manieren worden ouders betrokken?

Antwoord:

29. Zouden jullie willen dat de betrokkenheid van ouders bij welbevinden omhoog gaat, omlaag gaat, of hetzelfde blijft? (En waarom?)

- Omhoog, omdat:
- Omlaag, omdat:
- Hetzelfde blijven, omdat:

30. Organiseren jullie activiteiten in de omgeving van de school om de buurt/wijk te betrekken bij de school? Zo ja, welke activiteiten?

- Ja, te weten:
- Nee
- Weet niet

31. Voor scholen met veel nieuwkomers: werken jullie samen met tolken en/of sleutelpersonen in het kader van ouderpartnerschap?

- Ja, te weten:
- Nee
- Weet niet

Betrokkenheid leerlingen

31a. In hoeverre hebben leerlingen medezeggenschap? (Hiermee wordt medezeggenschap in de brede zin van het woord bedoeld; dus betrekking hebbend op thema's, regels, activiteiten etc. binnen de school).

Helemaal niet Heel veel

31b. Op welke manieren kunnen leerlingen gebruik maken van die medezeggenschap en dus invloed uitoefenen?

Antwoord:

32c. Zien jullie dat *alle* leerlingen, dus ook degene die de Nederlandse taal nog onvoldoende machtig zijn, medezeggenschap hebben?

Antwoord:

Plaats hier uw overige opmerkingen